

NECROLOG

† MARIA ILIESCU

Maria Iliescu a murit la Craiova pe 21 ianuarie 2020 la vârsta de 92 de ani. A studiat și a parcurs o furtunoasă carieră universitară în România comunistă (era de origine socială burgheză, socotită a fi „nesănătoasă”), devenind, în fine, profesor de Romanistică și Lingvistică generală la Universitatea din Craiova (1972). Părăsind România în 1983, a predat, peregrinând, în Austria (la Innsbruck) și în mai multe locuri din Elveția și mai ales din Germania, unde se stabilise împreună cu soțul ei Vladimir, istoric, și cu fiica lor. A fost timp de zece ani profesor de Română la Trento, post pe care a trebuit să-l părăsească din cauza atingerii limitei de vârstă. Avea, este adevărat, 65 de ani. Dar pentru o persoană precum Maria Iliescu (Hatty pentru prieteni) nu era vârsta pensiei! Activitatea ei era oricum altcumva, dar nu terminată. Cu spiritul ei tânăr și bătaios și, trebuie să adăugăm, cu extraordinarele ei cunoștințe și capacități didactice și organizatorice care o făceau să fie pretutindeni apreciată, a repornit imediat la drum. Din post de suplinitor în post de suplinitor, din congres în congres, și-a continuat ceea ce am putea numi misiunea (căci asta era pentru ea, o misiune!) de a preda lingvistica generală și romanică, latina populară, franceza veche și româna.

Maria Iliescu a scris și a publicat mai întâi în România, apoi în străinătate, multe cărți și încă și mai multe articole. Pe când era încă în România a publicat, în franceză, la cel mai mare editor internațional al vremii, Mouton, o operă fundamentală pentru cunoașterea Italiei lingvistice, *Le frioulan à partir des dialectes parlés en Roumanie*, The Hague, Paris, 1972, ale cărei date provenite din anchete desfășurate sub egida Academiei cu emigranți friulani stabiliți, cu veneții, în România în prima parte a secolului al XX-lea.

Datorită puternicului ei simț al colaborării, de multe ori operele la care a lucrat purtau numele unui colaborator, cum este cazul, de pildă, al prețioasei antologii de latină populară *Du latin aux langues romanes : choix de textes traduits et commentés (du IIe siècle avant J.C. jusqu'au Xe siècle après J.C.)*, Wilhelmsfeld, Egert Verlag, 1991, scrisă împreună cu Dan Slușanschi, sau al volumului *Typologie de la morphologie verbale romane*, împreună cu Louis Mourin, Innsbruck, Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck, 1991.

A deprins de la Alexandru Graur canoanele lingvisticii istorice, dar și ale primului structuralism, s-a îndreptat apoi spre noi tendințe ale lingvisticii, mai ales tipologia. Este cu neputință conturarea unei imagini asupra producției sale științifice. Până în 1993, 245 de lucrări ale sale apar citate în volumul omagial

SCL, LXXI, 2020, nr. 1, București, p. 3–4

dedicat ei, *Verbum Romanicum. Festschrift für Maria Iliescu*, editat de Johannes Kramer și Guntram. A Plangg, Hamburg, Buske, 1993.

Nu aflu pe internet o biografie a sa, dar o autobiografie a sa, în română, găsim într-o carte frumoasă și plină de informații, *De ce am devenit lingvist? Omagiu Academicianului Marius Sala*, sub îngrijirea Emanuelei Timotin și a lui Ștefan Colceriu, București, Univers Enciclopedic Gold, 2012, p. 169–173. Cititorii, poate nu foarte numeroși, care ar reuși să își procure această carte și să parcurgă raportul său autobiografic scris în limba română, își vor putea da seama câte greutăți, mai ales politice și mai ales în tinerețe, dar nu numai, au însoțit viața și cariera unui om de știință de o asemenea valoare. O altă autobiografie, în germană de această dată, anterioară (1991) și diferită de cea deja menționată, cu titlul *Labor omnia vincit improbus*, se află în *Wege der Sprachwissenschaft. Vierundvierzig autobiographische Berichte*, editat de Hans-Martin Gauger și Wolfgang Pöckl, p. 118–123 (volumul conține și autoportretele altor doi valoroși lingviști români, azi dispăruți, Matilda Caragiu-Marioțeanu și Marius Sala). În pofida fragilității poziției sale universitare, a devenit în 2007 Președinte al *Société de Linguistique Romane* (până în 2010), prima femeie care a ocupat acest post.

Vreau să amintesc, în sfârșit, generoasa și neobosita implicare științifică și umană în favoarea tinerilor săi elevi și colegi, români și din țările care au găzduit-o. Știa să fie un ghid și un prieten. A acoperit de multe ori nevoile tinerilor români, în perioada de strâmtorare din postcomunism, apelând la propriile-i finanțe, care nu erau deloc înfloritoare.

Lorenzo Renzi
Universitatea din Padova